

ефективних методів профілактики та вчасного діагностування кормового травматизму є актуальним та необхідним і на сьогодні. Основним завданням сільського господарства є забезпечення життєдіяльності людей продуктами харчування та сільськогосподарською сировиною, збільшення та підвищення якості продукції[1,2].

Мета роботи. Дослідити особливості поширення травматичного ретикулоперикардиту, провести діагностику хвороби в умовах господарств, визначити результативність діагностики після забійним дослідженням.

Результати досліджень. На основі документів ветеринарного обліку було проаналізовано кількість хворих тварин на травматичний ретикулоперикардит. Зроблено висновки щодо поширення захворювання та ефективності методів її діагностики, профілактики та доцільності лікування.

За період з 2020 по 2021 роки по Переяслав–Хмельницькому району виявлено 123 випадки травматичного ретикулоперикардиту. Найбільше (90,2%) виявлено захворювань у приватному секторі. На виробничі потужності припадає 9,8% від виявленого ретикулоперикардиту.

Так як травма сітки та перикарду супроводжується сильним болем, що різко пригнічує моторику передшлунків та порушує в них процеси ферментації і засвоюваності корму, то, як наслідок, знижується молочна продуктивність і тварину вимушено вибраковуюють на забій [2].

Лікування проводиться видаленням стороннього тіла з сітки за допомогою магнітного зонду, якщо предмети вільно лежать в сітці.

Отримані результати можливо використовувати практикуючими лікарями ветеринарної медицини для розробки профілактичних заходів проти кормового травматизму, вчасної діагностики ретикуліту та визначення доцільності лікування травматичного ретикулоперикардиту.

Профілактичні заходи на фермах включають в себе пропускання зеленої маси при заготівлі через магніти для видалення металевих предметів, утримання і випас худоби далеко від ділянок нової споруди і старих будівель і парканів. Проводити ремонт тракторів, кормороздавачів та іншої техніки в спеціальних ангарах; регулярно перевіряти місця заготівлі і зберігання кормів, годівниці, вигульні майданчики [2].

Профілактичні заходи для приватних власників: слід стежити за чистотою пасовищ, годівниць і стійл, прибираючи звідти металеві предмети. Дивитися уважно за збором кормів, щоб не було дроту, гвіздків, тросів. Не виганяти корову на стихійні пасовища. Не призначати пасовище, де є можливі залишки металу. Доцільно вводити коровам в сітку магнітне кільце [2].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Тихони І.Я., Фельдштейн М.А. Профілактика травматизма крупного рогатого скота. М.: Колос, 1977.
2. Левченко В.І., Кондрахін П.І., Судаков М.О. Внутрішні хвороби тварин (ч. I). Біла Церква: Білоцерківський Державний університет, 1999. 608 с.

УДК 619:616.33.636.2

КУЛИК В. М., магістрант

Науковий керівник – **ЧУБ О.В.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

dep.therapy@btsau.edu.ua

КЕТОЗ КОРІВ: ПОШИРЕННЯ, ПРИЧИНИ, ЛІКУВАННЯ

Кетоз (хронічна пуерперальна дистрофія печінки, токсикоз вагітних, післяродова еклампсія, молочна лихоманка, хронічний шлунково-кишковий катар після отелення, ацетонемія, токсемія молочних корів, білкова інтоксикація, кетоз молочних корів) – захворювання, що характеризується переважно порушенням вуглеводно-жирового, а також білкового та інших видів обміну і супроводжується накопиченням в організмі кетонів тіл

(бета-оксимасляної, ацетооцтової кислот, ацетону), дистрофічними змінами в печінці, серці, нирках, яєчниках, щитоподібній і прищитоподібній залозах, гіпофіз-наднирковій системі.

Ключові слова: кетоз, велика рогата худоба, легкі жирні кислоти, коротколонцюгові жирні кислоти, водневий показник, тисяч в 1 мілілітрі, кетонів тіла, раціон.

При диспансеризації корів з молочною продуктивністю від 4 до 7 тис. кг молока за лактацію при висококонцентратній годівлі ознаки кетозу виявлені у 27–40 % тварин, вторинної остеодистрофії – у 7–10 %, гіпотонії та атонії передшлунків – у 12–20 % корів. Це свідчить про те, що в таких стадах реєструється кетоз, який перебігає переважно субклінічно [1–4]. В умовах інтенсифікації тваринництва кетоз діагностують у 23–38 % високопродуктивних корів [5, 6]. Захворювання виникало протягом перших двох місяців післяродового періоду, здебільшого на 3–6-му тижнях лактації.

Мета роботи: вивчити поширення, причини та провести аналіз методів лікування корів, хворих на кетоз.

Матеріалом для дослідження були корови української чорно-рябої та голштинської порід 1–4 лактацій, хворі на кетоз.

Результати дослідження та їх обговорення. Лікування корів, хворих на кетоз проводили за схемою, що застосовується у господарстві. Тварин лікували одразу після виявлення захворювання. Ефективність лікування контролювали за змінами клінічного стану корів, підвищенням молочної продуктивності та за допомогою лабораторних досліджень вмісту рубця і сечі.

Відновлення моторної функції у корів після лікування визначали за клінічним станом корів (початок прийому корму, час виникнення жуйки та її активність, тривалість жуйних періодів, відрижка тощо), кількістю скорочень рубця протягом 5 хвилин, лабораторно визначали: величину рН вмісту рубця, загальну кількість інфузорій та редуцтазну активність мікрофлори.

Аналіз раціону є одним із важливих етапів при постановці діагнозу, оскільки переважна більшість метаболічних хвороб пов'язані з незбалансованою годівлею тварин. При аналізі годівлі корів у господарстві виявили, що у раціоні є нестача вуглеводів, їхня забезпеченість у тварин на роздої становила: цукром – 43%, крім того відмічали значний надлишок сирого та, особливо, перетравного протеїну 135 і 152%, відповідно. За енергетичною поживністю концентровані корми склали 52,1%. При потребі у 45%.

Клінічний стан хворих тварин характеризувався загальним виснаженням, тахікардією, тахіпноєю, гепатомегалією та болючістю ділянки печінки.

Дослідженням вмісту рубця встановлено розвиток хронічного ацидозу рубця, величина рН від 5,9 до 6,2, зменшення загальної кількості інфузорій 350 – 425 тис/мл та значним збільшенням рівня пропіонової кислоти 29,7 – 34,7 %.

Одним із простих, але дуже інформативних методів визначення стану здоров'я тварин є експрес метод дослідження сечі індикаторними смужками

Nano-Phan та інші, виробництва *La-Chema* (Чехія). Цим методом у корів, хворих на кетоз виявляли наявність білку (протеїнурію) $3,04 \pm 0,04$ г/л такетонів тіла (кетонурію) $>1,5$ ммоль/л.

При лікуванні корів, хворих на кетоз, перш за все необхідно збалансувати раціон. Для підвищення вмісту цукру вводять напівцукровий і цукровий буряк, патоку. Тварин необхідно забезпечити високоякісним сіном у кількості не менше 6 кг, сінажу – 8–10 кг.

У клінічно здорових тварин, що утримувались в господарстві і які не підлягали лікуванню, а тільки корегували раціон, навіть після отелу протягом 2-х місяців не виникали ознаки кетозу. Тому можна зробити висновок, що саме невірно збалансований раціон є причиною виникнення патологій обміну речовин у корів, зокрема розвитку кетозу та гепатодистрофії.

Хворим коровам потрібно швидко відновити енергетичний баланс в організмі. Для цього внутрішньовенно вводять 10–20 %-ні розчини глюкози (краще разом з інсуліном). Для усунення ацидотичного стану рекомендують внутрішньовенно вводити 2–4 %-ні розчини гідрокарбонату натрію по 500–1000 мл. Обов'язковою умовою лікування є застосування вітамінотерапії, та різноманітних гепатопротекторів.

Застосування комплексної схеми лікування корів, хворих на кетоз, за умови годівлі збалансованим раціоном, усуває клінічні ознаки захворювання на 5–7 добу.

Таким чином, можна зробити висновок, що збалансування раціону та комплексне застосування терапевтичних препаратів дають позитивний ефект при лікуванні корів, хворих на кетоз.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Влізло В.В., Готтер Г., Баумгартнер В. Патогенетичні механізми виникнення кетозу у лактуючих корів. Ветеринарна медицина, міжвідомч. тематич. наук. збірн. № 71. Київ, Аграрна наука. С. 56–60.
2. Левченко В.І., Сахнюк В.В. Кетоз високопродуктивних корів. Вісник Білоцерківського держ. аграр. ун-ту. Вип. 11. Біла Церква, 2000. С. 69–73.
3. Етіопатогенез, принципи терапії та профілактики ацидозу, кетозу і вторинної остеодинтрофії високопродуктивних молочних корів /М. Цвіліховський та ін. Вет. медицина України. 2005. № 1. С. 15–17.
4. Кондрахин І.П. Алиментарные и эндокринные болезни животных. М.: Агропромиздат, 1989. 256 с.
5. Grohn U. Propionate loading test for liver function in spontaneously ketotic dairy cows. Res. Vet. Sci. 1985. № 39. P. 24–28.
6. Stanfenbiel R., Johansen U., Dargel H., Rosso N.W. Experimentelle Untersuchungen zur Leberverfettung der Milchkuh bei Futterrestriktion. Mh. Vet. Med. 1992. № 47. P. 559–566.

УДК 619:616.1/9-084/085:636.5

КАСЯНЕНКО І.І., магістрантка

Науковий керівник – **ТИШКІВСЬКИЙ М.Я.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ВЕТЕРИНАРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОЩУВАННЯ КУРЧАТ-БРОЙЛЕРІВ У ДП “ПТАХОФАБРИКА “ПЕРЕМОГА НОВА”

Птахівництво – важлива галузь агропромислового комплексу України. Дослідження сучасного стану галузі є особливо актуальним для сьогодення. На відміну від інших галузей тваринництва і дрібного птахівництва (домогосподарств населення), промислове птахівництво має істотні відмінності [1]. Виробництво продукції тут організується на невеликих земельних територіях і розвивається на основі прогресивних технологій, спеціалізації та концентрації виробництва, використання високопродуктивної птиці та збалансованого корму промислового виробництва (комбікорму), комплексної механізації та автоматизації виробничих процесів, широкого проведення селекції.

На підставі ветеринарного обстеження проводиться комплекс заходів, які спрямовані на попередження виникнення патологій незаразної та інфекційної природи. Крім того, ветеринарна служба птахопідприємства проводить оцінку різноманітних факторів ризику (фізичних, хімічних, біологічних), які пов'язані з транспортуванням, умовами утримання, годівлі та напуванням птиці протягом усього виробничого циклу [2].

Ключові слова: брудерний, ростовий, фінішний, принцип “все зайнято – все вільно”, мікотоксикози, мікотокс, міколад, мікосорб, авіакс, натузим, нутріл Se, аскорбінова кислота, ловіт ВА+СЕ.

Мета роботи – проведення аналізу загальних профілактичних заходів, які направлені на попередження хвороб птахів незаразної і інфекційної етіології. На основі цих даних провести оцінку ветеринарного забезпечення за вирощування курчат-бройлерів у ДП “Птахофабрика “Перемога Нова”.

Матеріалом для дослідження було поголів'я курчат-бройлерів кросу “КОББ-500” виробничого цеху № 3, у якому на момент дослідження містилося 370000 гол. птиці.

Технологічний процес вирощування курчат-бройлерів включає три періоди: брудерний, ростовий та фінішний. Забезпечується птахофабрика однодобовим молодняком за допомогою власного інкубатора.

Після брудерного періоду курчата переводяться у відгодівельний цех, де вони з 11 по 28 дні отримують ростовий комбікорм, а з 29 по 42 – фінішний. Цей комбікорм відрізняються по вмісту обмінної енергії, сирого протеїну, жиру, клітковини, амінокислот, мінеральних компонентів, вітамінів і т.д. Основна вимога для досягнення мети – це якісний корм та дотримання гігієни годівлі та напування. Причиною загибелі птиці та негативний вплив на приріст курчат має скупченість птиці, забрудненість поїлок, годівниць, підвищена